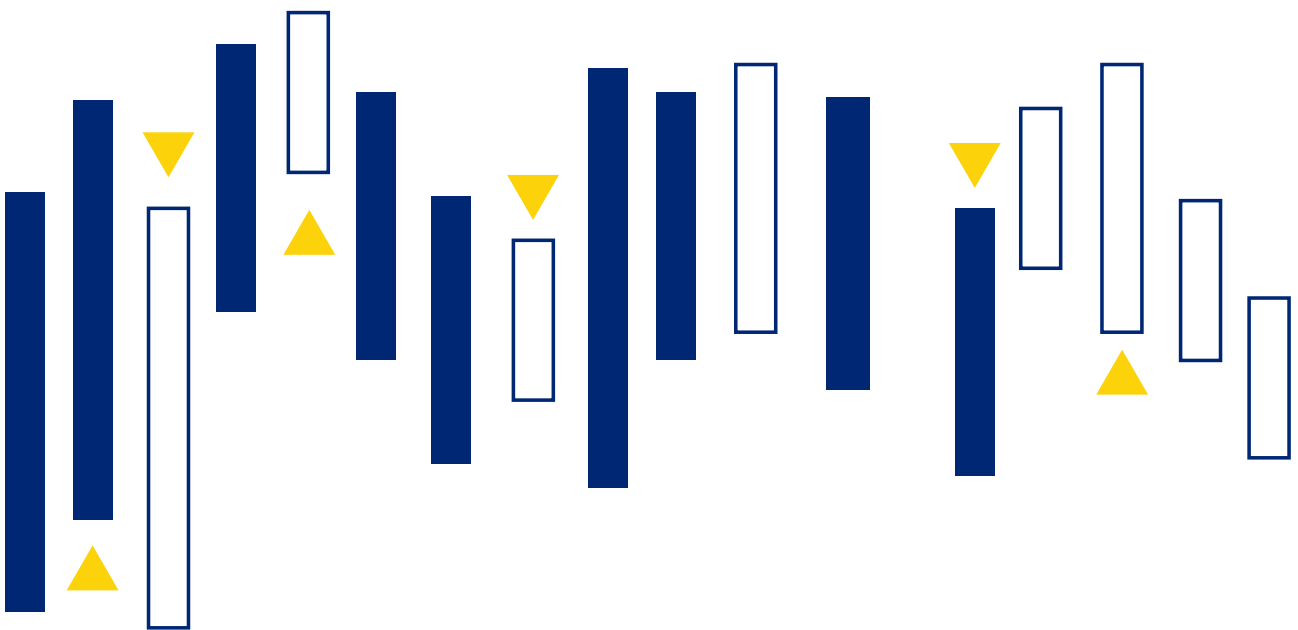


РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ЗБОРУ ДАНИХ ВІД ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ІНШИХ СУБ'ЄКТІВ В МЕЖАХ СФЕРИ ВІДНОВЛЕННЯ, ЗОКРЕМА У СФЕРІ ТУРИЗМУ (ТУРИСТИЧНА СТАТИСТИКА)



Підготовлено у тісній співпраці з уповноваженими
представниками Мінвідновлення

ЗМІСТ

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ СФЕРИ ВІДНОВЛЕННЯ	3
ПРОБЛЕМАТИКА У ЗБОРІ ДАНИХ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	4
МЕХАНІЗМИ ТА ШЛЯХИ ЗБОРУ ДАНИХ, ОБРОБКА ДАНИХ	5
ЗБІР ДАНИХ ШЛЯХОМ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ З ТУРИСТАМИ	14
АНАЛІЗ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	14
ВИСНОВКИ	15

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ СФЕРИ ВІДНОВЛЕННЯ

Збір та аналіз даних є критично важливими компонентами для формування ефективної державної політики та стратегічного планування. Достовірна статистика є базисом для прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях державного управління. Відсутність або недостатність даних може призвести до неефективного використання ресурсів, помилкових управлінських рішень та складнощів у досягненні встановлених цілей.

Попередньо проведений аналіз¹ показав, що сфера туризму має потенціал стати рушійною силою для економічного та соціального розвитку територіальних громад. Ця сфера не відноситься до відособлених, оскільки від рівня розвитку туризму залежить рівень розвитку суміжних галузей економіки. За статистикою в середньому один суб'єкт туристичної діяльності створює не менше десяти додаткових робочих місць у сфері громадського харчування, готельної справи та інших видів тимчасового розміщення, громадського дозвілля тощо. Отже, обрана сфера буде охоплювати не тільки туристичний ринок, але й інші суміжні ринки, що сприятиме комплексному відновленню території.

Збір та володіння туристичною статистикою в Україні є важливими насамперед для:

- економічного планування та аналізу;
- розробки та впровадження стратегій розвитку, маркетингових стратегій;
- системного розвитку інфраструктури;
- забезпечення безпеки.

Важливість збору даних для ефективного управління сферою туризму підтверджується досвідом світових лідерів у сфері туризму. Наприклад, завдяки уніфікованій системі збору даних eVisitor, Хорватія змогла значно покращити моніторинг та аналіз туристичних потоків, що сприяло її виходу на лідируючі позиції у світовому туризмі. Система дозволяє в режимі реального часу отримувати точні дані про кількість прибуттів, ночівлі, тривалість перебування, місце проживання, вік та стать туристів, що робить туристичну індустрію країни більш прозорою та ефективною. Це, в свою чергу, допомагає краще планувати маркетингові та промоційні кампанії, адаптувати туристичну пропозицію до потреб ринку та підвищувати якість послуг². Визнання системи на міжнародному рівні, зокрема отримання третього місця в конкурсі інновацій у туризмі від Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), підкреслює інноваційність та ефективність підходу Хорватії у сфері туризму³.

Для забезпечення ефективного збору та використання даних є нагальна потреба у використанні сучасних методів збору, систематизації та аналізу даних, а також регулярне навчання персоналу, відповідального за ці процеси. Це дозволить створити надійну інформаційну основу для прийняття управлінських рішень, спрямованих на стале та ефективне відновлення, у тому числі через туристичну галузь.

Водночас, в умовах триваючої військової агресії Російської Федерації проти України наявний ряд проблемних питань у зборі даних у сфері туризму.

¹ Базові показники для територіальних громад та регіонів України в умовах воєнного стану, необхідні для стратегічного планування в одній сфері відновлення, зокрема у туризмі, розроблені в рамках проекту, 2024 рік

² Приклад систематизованої туристичної статистики розміщено за [посиланням ТУТ](#)

³ THE EVISITOR SYSTEM IS THE THIRD BEST TOURISM INNOVATION IN THE WORLD – [посилання ТУТ](#)

ПРОБЛЕМАТИКА У ЗБОРІ ДАНИХ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Положеннями Закону України «Про державну статистику» від 17.09.1992 року № 2614-XII передбачено, що суб'єкти господарювання зобов'язані безкоштовно в повному обсязі за формою, передбаченою звітно-статистичною документацією, у визначені строки подавати органам державної статистики достовірну інформацію, у тому числі з обмеженим доступом, і дані бухгалтерського обліку.

Водночас, **у період дії воєнного стану подання звітності не є обов'язковим** для всіх суб'єктів господарювання відповідно до Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» від 03.03.2022 року № 2115-IX. Згідно закону суб'єкти господарювання повинні подати облікові, фінансові, бухгалтерські, розрахункові, аудиторські звіти та будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або в електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності чи обов'язку подати документи.

Окрім того, система статистичного обліку в туризмі в Україні є загалом недосконалою. Причинами недосконалості системи статистичного обліку в туризмі в Україні є:

1. ФРАГМЕНТОВАНІСТЬ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Дані про туристичну галузь в Україні в різних аспектах збираються різними установами. В Україні немає єдиної централізованої системи, яка б координувала та консолідувала всю інформацію про туристичний сектор.

2. НИЗЬКИЙ РІВЕНЬ АВТОМАТИЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ЗБОРУ ДАНИХ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Значна частина даних все ще збирається вручну в паперовій формі або з використанням застарілих технологій, що підвищує ризик людських помилок та затримок у передачі інформації. Наприклад, статистичний звіт від туроператорів збирається в паперовій формі, що унеможлиблює практичний аналіз та систематизацію даних цього звіту.

В умовах активної цифровізації в Україні, питання збору даних в сфері туризму все ще не є досконалим з точки зору новітніх цифрових технологій та автоматизації процесів.

3. ЗНАЧНА ЧАСТКА «ТІНЬОВОГО» ХАРАКТЕРУ ПОСЛУГ У ТУРИСТИЧНОМУ СЕГМЕНТІ

Значна частка послуг у туристичному сегменті України носить «тіньовий характер», що суттєво ускладнює процес збору достовірних статистичних даних. Наприклад, по добова оренда квартир, приватних апартаментів та будинків, приватні екскурсії, сувеніри, інші атракції та окремі послуги.

У той же час в окреслених умовах пропонується ряд практичних механізмів та способів у зборі даних у сфері туризм

МЕХАНІЗМИ ТА ШЛЯХИ ЗБОРУ ДАНИХ, ОБРОБКА ДАНИХ

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
1. Стан туристичної та транспортної інфраструктури				
Міністерство юстиції України	кількість зареєстрованих готелів та інших закладів тимчасового розміщення	КВЕД 55:10 – готелі та подібні засоби КВЕД 55:30 – кемпінги КВЕД 55:90 – інші засоби розміщення	Через доступ до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань	Отримання кількості суб'єктів господарювання, які працюють в туристичному сегменті з градацією по таким критеріям: - область - юридичні особи, ФОП - вид суб'єкта - динаміка змін у роках
	кількість зареєстрованих туроператорів	КВЕД 72:12		
	кількість зареєстрованих туристичних агентств	КВЕД 72:11		
	кількість зареєстрованих туристично-інформаційних центрів	назва суб'єкта		
Приватний сегмент	кількість зареєстрованих гідів, екскурсоводів	Офіційна інформація відсутня	Отримати інформацію можна через Всеукраїнську асоціацію гідів ⁴	Орієнтовна інформація щодо ринку гідів та екскурсоводів

⁴ <https://uaquides.com/>

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
Міністерство юстиції України	кількість зареєстрованих закладів громадського харчування	КВЕД 56:10 – заклади харчування КВЕД 56:20 – кейтеринг	Через доступ до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань інформації	Отримання кількості суб'єктів господарювання у суміжних до туризму сферах
Державна служба України з безпеки на транспорті	кількість перевізників, які здійснюють перевезення пасажирів автомобільним транспортом	дані ліцензійного реєстру: кількість суб'єктів господарювання, які отримали ліцензію на право провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезень	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання інформації щодо логістичних спроможностей для туристичної мети у розрізі регіонів
Міністерство юстиції України	кількість надавачів послуг оренди автомобілів і легкових автотранспортних засобів	КВЕД 77:11	Через доступ до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань	Отримання кількості суб'єктів господарювання у суміжних до туризму сферах
	кількість організаторів заходів	КВЕД 82:30		
Державна авіаційна служба України	кількість авіаційних перевізників	збір даних буде релевантним в умовах відкритого повітряного простору в Україні	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання інформації щодо логістичних спроможностей для туристичної мети у розрізі регіонів

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
АТ «Укрзалізниця»	кількість залізничних станцій, вокзалів, залізничних маршрутів	градація по територіальному аспекту (область, обласні центри)	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	
Організатори автомобільних перевезень (Мінвідновлення, ОДА, ОМС)	кількість автобусних маршрутів	градація по територіальному аспекту (область, обласні центри)	Використання власних даних Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	
2. Місця тяжіння				
Міністерство культури та інформаційної політики України	Музеї, галереї, палаци	з градацією по таким критеріям: - область - тип об'єкта - форма власності	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання кількості локацій у туристичному сегменті з градацією по таким критеріям: - область - вид суб'єкта - динаміка змін у роках
	Пам'ятки	Використання необхідних фільтрів (національні/місцеві, область)	Доступ до Державного реєстру нерухомих пам'яток України ⁵	
Міністерство захисту довкілля		з градацією по таким критеріям: - область	Направлення офіційного листа із запропонованою	

⁵ <https://mcip.gov.ua/kulturna-spadshchyna/derzhavnyy-reiestr-nerukhomykh-pam-iatok-ukrainy/>

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
та природних ресурсів України		- тип об'єкта	формою надання інформації	
Держгеокадастр	Природні локації (національні парки, ботанічні сади, заповідники тощо)	Площа земель із цільовим призначенням: Землі природно-заповідного фонду та інші природоохоронні території Градація по областях	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	
ДУ «Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології Міністерства охорони здоров'я України»	Природні локації (території курортів)	Кількість курортів державного та місцевого значення із градацією по видам курортів	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Природні локації (гірськолижні курорти)	Кількість гірськолижних курортів, на яких представлені гірсько-пошукові територіальні відділення З градацією по областях	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	
ДП «Ліси України»	Природні локації (екологічні стежки, зони активного відпочинку в лісових масивах)	Кількість та протяжність екологічних стежок в лісах Кількість зон активного відпочинку З градацією по областях	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання кількості локацій у туристичному сегменті з градацією по таким критеріям: - область

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
Державна податкова служба України	Театри і кіно	КВЕД 90:01 – театри КВЕД 59:14 – демонстрація фільмів	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	- вид суб'єкта - динаміка змін у роках
Приватний сегмент	Виставкові заклади, конгрес-центри, крафтові виробництва, місця розваг і атракцій, локації для екстремального туризму	Офіційна інформація відсутня	Через пошук у відкритих джерелах	Орієнтовна інформація про цей блок туристичного ринку
	Місця паломництва (церкви, храми, мечеті, особливі релігійні місця)			
Органи місцевого самоврядування	Спеціалізовані туристичні заходи (ярмарки, фестивалі тощо)	Кількість рішень виконавчого комітету про надання дозволу на проведення заходу	Збір інформації через обласні державні адміністрації	Отримання інформації про обсяг та територіальний поділ подій, які можуть приваблювати туристів
3. Частка туристичного ринку				
Державна податкова служба України	Розмір сплачених податків до державного та місцевого бюджетів суб'єктами господарської діяльності у сфері туризму	Градація по таким критеріям: - область - КВЕДи - кількість суб'єктів, які сплатили податки	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання інформації про обсяг сплачених податків з порівнянням до загальної кількості суб'єктів та попередніх років, градація по областях.
	Розмір сплачених податків до державного та місцевого			

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
	бюджетів суб'єктами господарської діяльності у суміжних до туризму сферах			
	Розмір сплаченого туристичного збору до місцевих бюджетів			
Державна податкова служба України	кількість працівників, працевлаштованих на об'єктах туристичної інфраструктури та місцях тяжіння	градація по об'єктах (КВЕД)	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання інформації щодо рівня зайнятості в сфері туризму
Державна служба зайнятості	кількість вакансій на об'єктах туристичної інфраструктури та місцях тяжіння	на порталі обрати релевантні сфери: - кафе та ресторани - культура та дозвілля - туризм	Отримання даних з Єдиного порталу вакансій ⁶ <i>Портал включає також вакансії з приватних платформ з пошуку роботи</i>	
	Кількість шукачів роботи у сфері туризму	Градація по таким критеріям: - область - сфера	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	
Міністерство економіки України	Кількість суб'єктів господарювання у сфері	Власна справа Інші проекти з підтримки підприємництва	Направлення офіційного листа із запропонованою	Отримання інформації щодо динаміки розвитку туристичного ринку крізь

⁶ <https://jobportal.dcz.gov.ua/>

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
Міністерство культури та інформаційної політики України	туризму, які отримали гранти на розвиток власної справи Сума виданих грантів	Програми підтримки креативних індустрій	формою надання інформації	призму активності підприємництва
Органи місцевого самоврядування	Обсяг грошових коштів, виділених з місцевого бюджету на розвиток туризму	Градація по таким критеріям: - область - сума фінансування	Збір інформації через обласні державні адміністрації	Отримання інформації щодо стану фінансування розвитку сфери туризму на місцях
	Обсяг міжнародної технічної допомоги, залученої для розвитку туризму			
4. Туристичні потоки. Рівень популярності території та задоволеності туристів				
Національна поліція України	Обсяг перевезення організованих груп дітей (проводиться переважно з туристичною метою)	Кількість погоджених нерегулярних перевезень організованих груп дітей, інформація про мету поїздки, маршрут поїздки, кількість дітей, їх батьків. Градація по областях та кінцевому пункту призначення.	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання інформації про організований відпочинок дітей, популярні маршрути, кількість дітей
Державна податкова служба України	Кількість ночей туристів	Узагальнені дані з Податкових декларацій з туристичного збору (додаток до декларації) з градацією по областях.	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Отримання інформації про середню кількість ночей, проведених туристами з градацією по областях

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Кількість зареєстрованих туристичних походів у рятувальників	З градацією по областях.	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Орієнтовна інформація про кількість гірських походів
Державна служба України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів	Кількість скарг у сфері туризму та результати проведених заходів державного нагляду (контролю)	Градація по таким критеріям: - область - кількість скарг - кількість проведених заходів контролю - кількість та сума накладених стягнень	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Інформація щодо захисту прав туристів, як споживачів. Кількість скарг та результати їх розгляду. Градація по областях і типах об'єктів.
Приватний сегмент	Кількість згадувань території чи її окремих локацій у соціальних мережах (<i>позначення місцезнаходження, хештеги тощо</i>)	Офіційна інформація відсутня	Через пошук у відкритих джерелах	Орієнтовна інформація про рівень задоволеності туристів та популярності територій
	Кількість згадувань території чи її окремих локацій у ЗМІ			
	Кількість позитивних відгуків про територію на сервісі Google та спеціальних туристичних платформах			
5. Безпека туризму				

РОЗПОРЯДНИК ДАНИХ	ЗАПИТУВАНА ІНФОРМАЦІЯ	ТЕХНІЧНІ ДЕТАЛІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗАПИТУ	СПОСІБ ОТРИМАННЯ	ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	Кількість нещасних випадків з туристами	З градацією за такими критеріями: - область - тип (пляжі, гірськолижні курорти)	Направлення офіційного листа із запропонованою формою надання інформації	Оцінка рівня безпеки туризму

ЗБІР ДАНИХ ШЛЯХОМ БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ КОМУНІКАЦІЇ З ТУРИСТАМИ

Окрім зазначених вище механізмів збору даних також можна використати інструмент опитування цільових груп. Це може бути реалізовано декількома шляхами.

ЗАСТОСУНОК «ДІЯ»

Дозволяє проведення безкоштовних опитувань на замовлення органів державної влади, охоплює практично все населення України. Можливе проведення цільового опитування щодо подорожей Україною. Водночас, враховуючи значну соціальну напругу, таке опитування доцільно проводити після завершення воєнних дій в Україні.

QR-КОДИ

Проведення опитувань через QR-коди, розміщених безпосередньо на пунктах перетину державного кордону, в потягах Укрзалізниці, на популярних туристичних локаціях.

Такий інструмент опитувань потребує фінансових ресурсів на виготовлення та розміщення відповідних QR-кодів. Водночас, отримані дані можуть оперативно свідчити про реальний стан туристичного сегменту.

АНАЛІЗ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДАНИХ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Після збору даних відповідно до наданих рекомендацій доцільно провести аналіз даних та систематизувати їх у туристичний дашборд, який включатиме графічне відображення всієї туристичної статистики у різних аспектах.

Це дозволить системно зрозуміти стан туристичної галузі та наочно продемонструвати наявні дані у туристичному сегменті.

Окрім того, варто розглянути можливість створення уніфікованих туристичних паспортів регіонів, які міститимуть детальну інформацію щодо туристичного потенціалу регіону.

Аналіз туристичної статистики дозволяє виявити актуальні тенденції та уподобання туристів. Це допомагає:

- визначити найбільш популярні туристичні напрямки та види туризму;
- оцінити сезонні коливання в потоці туристів;
- розуміти, які послуги та активності користуються найбільшим попитом;
- приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій в туристичну інфраструктуру.
- Розуміння впливу туризму на економіку регіонів дозволяє оцінити:
- внесок туризму в ВВП країни та окремих регіонів;
- рівень зайнятості у туристичній галузі;
- вплив туризму на розвиток місцевих громад та підприємництва.

Слід зазначити, що аналіз статистики допомагає також і державним органам формувати ефективну політику у сфері туризму:

- розробка програм підтримки та стимулювання туризму;

- введення регуляції та стандартів, спрямованих на підвищення якості туристичних послуг;
- створення умов для залучення іноземних інвестицій.

Враховуючи вищенаведене, слід вважати, що аналіз туристичної статистики є невід'ємною частиною стратегічного планування та управління туристичною галуззю. Він дозволяє приймати обґрунтовані рішення, ефективно використовувати ресурси та сприяти сталому розвитку туризму в Україні.

ВИСНОВКИ

Збір та аналіз туристичних даних є критично важливими для формування ефективної державної політики та стратегічного планування в Україні. Достовірна статистика є основою для прийняття обґрунтованих рішень на всіх рівнях державного управління, що сприяє економічному та соціальному розвитку територіальних громад.

Військовий стан ускладнює процес збору статистичних даних у сфері туризму. Зокрема, чинне законодавство дозволяє суб'єктам господарювання не подавати звітність під час воєнного стану, що створює прогалини в інформації. Крім того, фрагментованість джерел інформації та низький рівень автоматизації процесів збірки даних ускладнюють систематичний збір і аналіз даних.

Отже, збір туристичної статистики в Україні під час війни потребує інноваційних підходів. У зв'язку з цим також є потреба в удосконаленні законодавства у сфері статистичного обліку в туристичній сфері з метою застосування актуальних та більше ефективних і системних підходів у зборі туристичної статистики.

Аналіз туристичної статистики дозволяє виявити актуальні тенденції, уподобання туристів, оцінити сезонні коливання потоку туристів, визначити найбільш популярні напрямки та види туризму. Це також сприяє прийняттю обґрунтованих рішень щодо інвестицій в інфраструктуру.

Використання запропонованих рекомендацій дозволить зібрати базові дані у сфері туризму, необхідні для формування загальної картини та розуміння структури туристичного ринку в Україні, перспектив та тенденцій його розвитку, ефективного державного управління сферою, ініціювання необхідних змін законодавства.